

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár
egész évre 10 arany korona
félévre . . . 5 arany korona
Egyes szám ára 25 arany fillér

A Szentlélek temploma.

Írta és a debreceni kollégium reformációi istentiszteletén a Nagytemplomban 1925. évi október 31-én elmondotta Dr. Erdős Károly.

Alapige: Tudjátok-e, hogy a ti testetek a bennetek lakozó Szentléleknek temploma, amelyet Istentől nyertek, és nem a magatokéi vagytok?! (I. Kor. 6₁₃.)

Keresztyén atyámfiak! Amióta csak él az ember e földön, mindig nagy kérdés volt előtte a maga lénye. Arra hamar rájött, hogy két része van: test és lélek. Elvezette erre, Isten különösebb kijelentése nélkül is, okok szerint haladó gondolkozása. Azt azonban nem tudta világosan megérteni, hogy mire való az egyik, mire való a másik, milyen kapcsolat van a kettő között s a kettő rendeltetése között? A rég hajdankor letűnt századaiban, amíg a természeti világban természetes erővel harcolt az ember, mindenekfelett nagy becsben állott az erős, egészséges, szépen kifejlett test. Vonalairól, idomairól festők ecsetje, szobrászok vésője műremekeket hagyott hátra. Am ugyanaz a kor, amely felmagasztalta a testet, önnön tetteivel alá is zudította a fertőbe. A test szemei megvakították a lélek látását: a bájban érzékiséget, a szépségben az élvezet kútféjét kereste a rövidlátó, a föld sarába lesüllyedt ember. Ebben az időben megfélekedtek arról, hogy a testet Isten alkotta; csak azt tudták róla, hogy a föld porából való és szembeállították a lélekkel, amelyről úgy vélekedtek, hogy csak azért száll a testbe, hogy tusakodjék azzal, fékezze annak indulatait, zabolázza szenvedélyeit. S minthogy a pogány őskorban a léleknek semmi sem jött segítségére, könnyen érthető, hogy a test diadalmaskodott s lassanként test és lélek elért az erkölcsi lealacsonyodás ama fokáig, ahonnan lejjebb menni már nem lehetett, feljebb jönni pedig az ember nem tudott.

E válságos pillanatban „az Ige testté lett és lakozék mi közöttünk és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya Egyszülöttjének dicsőségét, aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal“. (Ján. 11₄.) Így a porból alkotott test felmagasztosult, nem képben, nem szoborban, hanem az Emberfiában: a Jézus Krisztusban. Meglátta mindenki, hogy a test nem muló porsátor csupán, amely ideig-óráig él,

azután maroknyivá porlad; a testnek magasabb rendeltetése is van, eladdig, míg megdicsőülve, az egek egében, Krisztus jobbán helyet foglal ama hitvallás szerint: „Tudom, hogy az én Megváltóm él és... ebben a testben meglátom az Istent.“ (Jób 19₂₅ k.) A testnek ez a felmagasztalása nem magától van, nem önerejéből történik. A szentírás úgy tanítja Jézus igéivel, hogy a Szentlélek alá száll és velünk marad mindörökké. (Ján. 14₁₆.) Ugyanezt hirdeti Pál apostol is, amikor alapigénk szerint így szól: „A ti testetek a bennetek lakozó Szentléleknek temploma.“

Micsoda felséges gondolat, micsoda megelevenítő igazság volt ez a kijelentés az erkölcsi süllyedés legsötétebb korszakában. A jó és igaz után sóvárgó pogány, aki testét megbékéző tehernek, vagy rosszra csábító és el nem távolítható kísértőnek tartotta, óh, hogyan éledett meg annak hallatára, hogy az ő teste szintoly nemes rendeltetésű, mint a lelke, mert, ha megszenteli, akkor a test a benne lakozó Szentlélek temploma! Mennyivel más volna, mily kibeszélhetetlenül dicső volna kétezer éves keresztyén történelmünk, ha a Krisztus nevének hordozói mindig szem előtt tartották volna, hogy az ő testök éppoly Istentől nyert ajándék, mint a lélek; s gondot viselven emerről, nem feledkeztek volna meg amarról?! Am az ember nem tud megállani a tiszta igazság verőfényes csücsán. Ha Krisztussal, az apostolokkal fel is emelkedik oda, bűnösségével, gyarlóságával aláhanyatlik. Nem úgy van-e, hogy az apostolok százada után már ismét kezd tusakodni a test a lélek ellen, a világ az Isten Lelke ellen a keresztyének gondolkozása szerint is?! És kezdik gyötörni a testet, elernyeszteni az izmokat, éheztetni a szervezetet, hogy megfékezzék azt a testet, amely, hiszen, a bűn és vétek eszköze, de nem a gonosz kigondolója; csak a tett végrehajtója, de nem a cselekedet értelmi szerzője. De ha tényező volna is a test rosszra, ha ő maga akarná is a gonoszt, avagy nem kapta-e parancsul minden keresztyén: „Ha a te jobb szemed botránkoztat, vágd ki azt, s ha a te jobb kezed botránkoztat meg, vágd le azt“ (Mt. 5₂₉, 30) s ha ezt nem teszed, akkor lelked volt erőtelen, lelked a bűntárs. Ezt a bűnrészességet nem lehet azzal korlátozni, mint némelyek tették és teszik, hogy

falak közé zárkoznak, a világtól elvonulnak, testöket sanyargatják; mert a lélek a vágyak felkelésével vétkezhetik gondolatban is és az egészségtelenül sanyargatott test kevésbé ellentálló, sőt beteges az önkínzások következtében. Nagyon téves és evangéliomellenes volt tehát századokkal ezelőtt annak a kornak a véleménye, amelyben megkesztyelkedett emberek megvetvén testöket, annak kínzásával és meggyötülésével kívántak érdemeiket szerezni: mert ez a tanítás megfosztotta az ember egyik részét a testet attól, hogy rendeltetését betöltve, a Szentlélek temploma legyen.

De jött az új fuvallat, a Szentlélek ismételtelen megelíte az embereket, hogy szabadítsák fel lelköket a testöket lenyügöző iga alól. Úgy van, atyámfiai! A reformációnak elszámálhatatlan sok áldása között nem utolsó az, hogy megtalálván a szentírást, abból megismerte azt az igazságot is, amit Pál apostol tőlünk is kérdez: „Tudjátok-e, hogy a ti testetek a bennetek lakozó Szentléleknek temploma?” Ha templom, akkor szent, mentes minden tisztátalantól. Reformátusnak mondod magadat, atyámfia? akkor tudd meg, hogy az a test, amelylyel most itt ülsz, szent, azt neked beszennyezni nem szabad. Ugyebár, ha a templomot valami illetlen dolog éri, felháborodol és megtisztítva, újra szenteled; nem ugyanígy kell-e eljárnod a testeddel, ha igaz református vagy? mert a te tested — atyámfia — szintén templom. Szabad-e hát a testedet odaadnod a bűnre, szabad-e azt a kívánságok rabjává lealacsonyítanod, szabad-e rút gondolatokkal táplálnod akár olvasmányok, akár látás, hallás útján? Távoly legyen! A templomodát kívül-belül tisztán tartod, pedig az csak kőből való romlandó hajlék, amely a mindenütt jelenvaló Mindenhatót be nem fogadhatja; hát a testedet hogyan ne őriznéd meg szeplőtelenül, amikor az a Szentlélek temploma? Ha hát ma ünnepelni akartok, ha a reformáció áldásaiért hálát akartok adni, ha őseitek evangéliom szerint megtisztított vallásáért a mennyei Atyát méltóképen magasztalni óhajtjátok, ha ezt az órát szívetek, lelketek együttes buzgóságával emlékeztetéssé kívánjátok tenni életetekben, ha e napon be akarjátok írni neveteket az életnek könyvébe: akkor furdaló lelkiismeretetek mardosásával sikárljátok fel s bűnbánó töredelmek könnyeivel mossátok tisztára a ti testeket és kérjétek a mi egyetlen főpapunkat, Megváltónkat a Jézus Krisztust, hogy szentelje azt a mai napon templommá, a Szentlélek templomává.

Ezt a megszentelést egyedül Ő végezheti el. Mienk a jó igyekezet, a bűnbánat, a zokogás, a mellünk verése, a ruhánk megszaggatása, a fejünknek meghintése, a megtisztulásra való készség: Ővé az áldás, a megszentelés. Ama Szentlelket „én küldöm néktek az Atyától“ (Ján. 1526.) — mondá tanítványainak. „A ti testetek a Szentlélek temploma“, annak a Szentléleknek, „akit Istentől nyertetek“ — mondja Pál apostol. Amilyen nagy igazság ez, éppoly alázatra intő. Igazság, mert hiszen nem úgy van-e minden dolgunk-

ban, amint a közmondás tartja: emberé a munka, Istene az áldás; alázatra intő, mert minden munkánk sikerét és idvességünket is, nem magunktól, hanem Istentől teszi függővé. Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak annak építői, ha az Úr nem növeli a búzát, nem lesz belőle kalász; ha az Úr nem őrizi lépéseinket, elesünk; ha az Úr nem szenteli meg testünket, sohasem lesz az a Szentlélek temploma. Neked azonban a Szentlélek templomává kell lenned: kérjed azért szünetlenül buzgósággal, soha nem lankadó állhatatossággal, ernyedetlen kitartással, tiszta kezekkel, feddhetetlen szívvel, dicséretmondó ajkakkal: Jövel Szentlélek Úristen, Töltsd be szíveinket épen, hogy legyünk a te templomod, mindenestől fogva a Tied!

Atyámfiai! Akárkit megkérdeztek, hogy kié ez a templom? nem azt feleli, hogy a debreceni református egyház tulajdona, hanem azt, hogy az Isten háza. Ha Isteneinek mondjuk ezt a köépületet, amelyre pedig Neki — hogy dicsősége öregbüljön — szüksége nincs; ha Isten tulajdonának tartja mindenki az emberi kéz által emelt templomot s megborxad annak még csak a gondolatára is, hogy valaha bármely erőszak vagy csel ezt a hajlékot rendeltetésétől megfosssa: mennyivel inkább világos és nyilvánvaló, hogy, ha a mi testünk elnyeri igazi rendeltetését és a Szentlélek temploma lesz, akkor — amint az apostol mondja — „nem a magatokéi vagytok.“

Vagy talán azt vélitek, hogy ti a magatokéi vagytok?! Vajjon tiéd-e az a föld, amelyet apáidról örököltél s amelyet rövid idő múlva gyermekeidre hagysz? Tied-e a ház, amelynek fedele alatt nemzedékek pihentek már és pihennek majd egymásután? Tied-e a ruházatod, amelynek állandóságát nem tudod megóvni, mert megavulva, lehull rólad? Avagy tied talán, amit megeszel, amely anyagesere útján munkát végez és alakot változtat? Tied a gyermeked, akin, mikor felneveled, beteljesedik, hogy „elhagyja az ő apját és anyját“? Avagy tied a hitvesed, aki minden hűsége mellett is magadra hagy a Teremtő hívására? Vagy tied a tested, amelynek, a tudomány szerint is, minden porcikája átcserelődik a gyermekkortól a késő vénségig s amelynek egyetlen izmát sem tudod megmozdítani, ha ráfuvall a halál szele? Tied a lelked, amelyet a Teremtő lehelt beléd s amely annak idején megtér Istenshez, aki adta volt azt? Mid van hát? Nem a magatokéi vagytok. Minden az Istene!

Atyámfiai! A mi református keresztyén anyaszentegyházunk nagysága abban nyilvánul meg és az által emelkedik minden más keresztyén felekezett fölé, hogy mi megértettük és századok óta valljuk, hogy Krisztusban és Krisztus által mind testestől, mind lelkestől, úgy életünkben, mint halálunkban, nem a magunkéi, hanem a Szentháromság egy örök Istennek tulajdona vagyunk, aki minket teremtett, megváltott, megőriz s lakozik mibennünk, mint élő templomaiban. Ámen.

Iskola

A leány Kollégiumért.

Lapunk múlt számában ismertettük a debreceni felsőbb leányiskola kibővítése érdekében tartott értekezlet lefolyását. Most adjuk *Koncz Aurélné* igazgató szép és hatásos beszédét, amely mindennél többet mond s reméljük, hogy a siker érdekében mindent megtesz annyival is inkább, mert hiszen a leánygimnázium, de főképen a tanítónőképző nemcsak Debrecen, hanem az egész Tiszántúl számára képezi tanítványait.

Imhol a beszéd:

Mélyen tisztelt Közönség!

Mikor e terem ablakán kitekintek s elnézem a terebélyes fákat és a büszke jegenyéket, melyek jóval túlnőttek iskolaépületünk tetőin, sokszor eszembe jut, hogy én láttam ezeket a nagy fákat mint apró palántákat és gyenge csemetéket. Láttam fejlődésüket s minden tavasszal meg tudtam állapítani, hogy mennyivel nagyobbak, mint egy évvel előbb.

De nemcsak a jegenyék növesét láttam. Tanúja voltam annak is, hogy hogyan nőtt évről-évre a tanulni vágyó leánykák serege. Láttam az iskola gyarapodását s munkása voltam e kedves intézet fejlődésének... Minden nőtt itt; a jegenyék és a lelkek Isten imáadásában emelkedtek az ég felé, — csak az érzéketlen, holt kövek, csak a szűk falak nem akartak tágulni, terjeszkedni, emelkedni, — mert azokban nincsen lélek. — Eleinte ugyan nőtt az épület is; itt is egy rész, — ott is egy szárny, de aztán az épület meg állott mostani terjedelmében, — viszont az ifjúság jött, jött egyre nagyobb tömegekben, újabb rajokban, mert a debreceni egyház érezte és tudta, hogy lépést kell tartani az idővel és a kor szavát megértve, újabb és újabb lehetőségeket kell teremteni a nőknek pályákon való elhelyezkedése számára.

A most 100-dik évét élő iskola kicsiny kezdetből az ország legnagyobb leánykollégiumává nőtte ki magát s hogy csak a legfőbb fejlődési határköveket érintsem, 1892-től maig — mert azelőtt kevés fejlődés volt — 1892-től, a közelebbi 33 év alatt lett a 8 osztályú leánynevelő intézetből 6 osztályú elsőrendű felsőbb leányiskola s ennek nem és erős törzsébe oltva létesült 1900-ban a tanítónőképző-intézet és 1913-ban a leánygimnázium. 1915-ben a polgári leányiskola szerveztetett, mint olyan intézmény, melyre a református Debrecenben felekezeti szempontból égetően szükség volt. És mindezen iskolatagozatoknak ebben az épületben kellett elhelyezkedniök. — 1892-ben —, mikor én ide jöttem — 233 növendéke és 13 tanára volt az iskolának, ma 1500 növendék és 54 tanár van együtt e falak között, melyek 2—300 növendék elhelyezésére voltak emelve.

Azóta keveset nagyobbodott az épület. Az új internátus épült 1911-ben 100 növendék számára, hogy mindjárt megnyitása után szűknek bizonyuljon és fejlődésében korlátozva legyen. 1917-ben kapcsoltuk hozzá a szintén egyházi tulajdont képező Sárváry-ház keresztépületét, de ezzel

szemben iskolai célokra vettük el 2 értékes, nagy helyiségét s így a fejlődés csak látszólagos volt.

Ma az a helyzet, hogy az iskolai épületben 24 teremben — némelyik bizony inkább csak szobácska — 35 osztály szorong. A termék a nap minden órájában le vannak foglalva; — a polgári iskola délelőtti és délutáni csoportokban tanít, — az elemi iskolák csak délután jutnak tanteremhez.

Mikor a délelőtti tanulócsereg elhagyja a termet, akkor már meg van $\frac{1}{4}$ 2 óra, — a délutáni csoportok itt vannak háromnegyed 2-re s így egy fél óra jut a termék napközi szellőzésére és takarítására. Ez persze a higiéné nagy sérelme nélkül nem történhetik meg. Ha még egyszer annyi személyzet állana is rendelkezésre, lehetséges-e, hogy úgy végezzék a 24 terem takarítását, amint azt az iskola egészséggtana előírja?

Pedig milyen fontos követelményei vannak annak a fejlődő gyermeki szervezet szempontjából.

Az iskola természetesen megteszi a lehető. Így pld. minden évben bevonjuk egyszer-kétszer porolajjal a padlókat, de a nagy tömegek folytonos használata folytán már egy-két hónap múlva alig van nyoma az olajozásnak és a többszöri olajozás költségét a rengeteg kiadás mellett nem bírjuk meg.

Tornatermünk csak egy van s abban a 3 tagozat beti 58 óráját kell elhelyezni. A kérdés csak órarendükkel oldható meg. Tehát még kevesbitenünk kell a tornaórák számát, ahelyett, hogy intenzívebbé tennők a testnevelést. Az 58 óra elhelyezésénél a paedag. és egészséggtani szempontok is háttérbe szorulnak, — hiszen már reggel 8—9-ig tornaóra van, holott ez az idő a szellemi tornára volna alkalmas, és délután 2—3-ig is tornaóra van, ami ebéd után, tele gyomorral szintén képtelenség.

Rajztermünk, kézimunkatermünk nincs; növendékeink részben a kollégiumból is kiselezített ósdi padokban szoronganak a szabad mozgást és tágas helyet kívánó rajz- és kézimunkaórákon; — fizikai előadóterem híján nem lehet kellőképpen demonstrálni; — természetrajzi előadóterem nincs; a drága praeparátumokat naponta 3 tagozatban 10 felé is viszik a készítmények mérhetetlen kárára. — Énektermünk nincs, s hangszer híján az énektanárok korán kimerülnek és nem tudnak úgy tanítani, amint tudnának és szeretnének.

A szűk folyosókon a 3 tagozat 1500 növendéke tolong a szünetekben. Ez a zsúfoltság a legnagyobb mértékben tarthatatlan és veszedelmes. Fegyelmezni az ily nagy tömeget és nevelőleg hatni ilyen körülmények közt majdnem lehetetlen.

A szűk épületviszonyok mellett a rend és tisztaság fenntartása sem mindennapi feladat és nem is oldható meg közmegelegedésre. — Nincs az az éles szem és az az erős kéz, mely mindenhová elérne. Az óráközi szünetekben a nagy tömegekben és a különböző iskolatagozatok növendékeinek összevegyült tömkelegében elvész a fegyelmező hang, mely különben is bágyadt és fáradt a tanórákon szükséges folytonos emelhangú beszédétől.

Pedig nekünk 35, vagy az elemi iskolában 40 évig kell ilyen emelt hangon beszélnünk, amíg — ahogy mondani szokták — a jól megérdemelt nyugalmamba vonulhatunk!

És mi ezt a 35—40 évet örök sóvárgásban töltjük el itt egy korszerű s a paedagogia és egészségügy követelményeinek megfelelő, szép iskola után! Vajjon meglátjuk-e ezt az ígért földjét, vagy mi idősebbek már csak bepillantunk oda, hol utódaink sokkal jobb körülmények közt építhetik a jövő Magyarországot, amelyért mi a világtörténelem legszörnyűbb korszakában küzdöttünk?

Én hiszem, hogy a jó Isten megengedi érnem azt az időt, mikor ez a leánynevelő-intézet méltó módon helyezkedhet el a méltó keretek között, mint elsőrangú kulturtényező, mint a magyar Sion hegyen épült vára, mint Debrecen város, a Tiszántúli Egyházkerület és a debreceni egyház méltó büszkesége.

Mélyen tisztelt református testvéreim! Ez csak mi rajtunk áll, hogy így legyen. És legyünk rajta, hogy mielőbb így lehessen! Önerőnkre utalva kell ezt a kérdést megoldanunk, mint annyi más. Hiszen dús latifundiumok jövedelme nem teszi könnyűvé számunkra a megoldást s félős, hogy a kultuskormány sem lesz abban a helyzetben, hogy a református magyar nőnevelésért millárdokat áldozhasson! Önmagunkban kell az erőt keresnünk. És ezt az erőfeszítést meg kell tennünk, mert különben a református Debrecenben kiesik kezünkől a vezető szerep, nem leszünk versenyképesek s ha itt minden fogyatékos, odaát pedig minden tökéletes, akkor hiába vannak kitűnő tanáraink, hiába áldozzuk fel magunkat a roskadozó oltáron, egyre nagyobb számmal lesznek a hitehagyók, kik ott fogják keresni a műveltség forrásait. Most is nagy azoknak a száma, akik az itteni délutáni tanítás kényvetlenségét nem vállalják és a zárdába küldik gyermekeiket. Hiszen nem is kis dolog télidőben este 6 órakor kimenni a külsőségekre, hol tavaly egyik kis polgárista növendékünket a szó teljes értelmében levetkőztették.

Most is 200 református növendék jár a zárdai iskolákba s ez a szám a jelen viszonyok közt nem fog csökkenni, inkább növekedni. Már pedig minden elfogultság nélkül megállapíthatjuk, hogy református leányaink a folytonos és szívós katolikus hatás alatt, mely — ha kell — elbájolóan behizelgő és meggyőző tud lenni, gyakran meginnognak hitükben s a miszticizmusra hajlók gyakran áttérnek a róm. kath. vallásra, apácákká lesznek, vagy akarnak lenni, vagy vegyes házasság esetén minden lelki küzdelem nélkül belenyugosznak abba, hogy leánygyermekük is a róm. kath. apa vallását kövessék. — Mindent meg kell tennünk e viszonyok meggátolására.

Azt akarjuk, hogy a mai nappal a debreceni és tiszántúli református társadalom felébredjen nyugodt álmából, eszméljen kötelességeire, melyek a fiúk kollégiuma mellett ezen leánynevelő-intézet fejlesztését is elsőrangú és az ősöktől örökölt szent kötelességgé teszik.

Abban — úgy hiszem — mindnyájan egyetértünk, hogy az építkezést halogatni nem lehet, azt el kell végeznünk a saját erőnkől, református szívóssággal és a hitvalló ősök erős lelkével. Ennek az eszmének megnyerni nem kell a nagytekin-

tetű presbitériumot, sem a református közönséget, hiszen mindannyian át vagyunk natva a tény fontosságától és szükségességétől.

Idevonatkozatva is lehet Kossuth szavait alkalmazni: „Élni csak azon nemzet fog, melyben magában van életerő, kit nem saját életereje, hanem csak másoknak gyámolítása tartogat, annak nincs jövődjé”.

Már pedig mi hiszünk a református magyar jövődjében. Hiszünk életerőnkben és valljuk, hogy az a szellem, amely a debreceni kollégiumot létrehozta és példátlan anyagi és szellemi áldozatokkal, — főpásztorunk testi és lelki törődésével fenntartja, újabb és újabb alapítványokkal élte és neveli, az a szellem ezt a mi leányvárunkat is megújítja és megerősíti, mert az a szellem éber, résen van, mindig tanul, alkalmazkodik az időhöz és belátja, hogy a nők nevelése egyházi szempontból éppen olyan fontos, vagy tán még fontosabb, mint a férfiaké; hiszen az anyák lelki szintje, intelligenciája, vallásossága, híhűsége az egyházi életnek is legtermékenyítőbb talaja. Ezt nagyon jól tudják róm. kath. testvéreink, tudták már kezdetől fogva, ezért fordítanak olyan nagy gondot a nőnevelésre, mi pedig a kérdésnek ezt az oldalát nem méltattuk eddig kellőképpen. Most éppen út a tizenkettedik óra a hiányok és mulasztások pótlására!

Mélyen tisztelt Közönség! Igénytelen felszólásaimban nem szoktam magammal és személyemmel foglalkozni, de ha ebben az egy esetben mégis kifejezést adok érzéseimnek, azt talán természetesen fogják találni.

Engem ehhez az iskolához 33 esztendő munkája, törekvése és emléke fűz. Tanügyi pályám boldog emlékei, a nagyszámú növendékeim iránt érzett szeretet és kölcsönös ragaszkodás, a munka öröme és némely eredménye, a kartársaim iránt érzett barátság és megbecsülés, mindez erősen idekapcsol.

Elmondhatom, hogy talán senki sincs, aki jobban ismerné az itteni állapotokat és azt a sok szép és jó lehetőséget, amit itt kellő környezetben ki lehetne fejteni s ami most veszendőbe megy a körülmények mostohasága miatt.

Senkisem óhajtja hobbban a fejlődést, mint én, aki már tán nem is sokáig lehetek tanúja annak. De egy fundamentális kődarabot az emelendő épületbe én is akarok elhelyezni, mint az iskola és a debreceni egyház iránt érzett törhetlen hűségem és hálám szimbolumát.

Tudom, hogy vannak és lesznek, akik egész falakat, oszlopokat és boltíveket fognak emelni, mert hiszem, hogy adni fognak azok, akiknek adatott. Nekem nem sok adatott s akik körülményeimet ismerik, tudják, hogy erőmön felüli az áldozat, amelyet felajánlok, de úgy érzem, hogy ez az ügy többet várhat tőlem és többet várhat mindnyájunktól, mint könnyű áldozatot.

Szívem minden érzése benne van 33 év óta ebben az épületben, mint Kőműves Kelemenné vére Déva várában, ezzel folyton áldozom, amíg élek, de mivel tudom, hogy a régi magyar gyakorlattal: hangzatos szavakkal és érzelmek hangoztatásával nem lehet házakat építeni, a mai napon 5 millió koronát tettem le egy néhány alapvető tégladarabra s remélem, hogy a szívbeli ál-

dozat kövein mihamarabb felépül a magyar hit-hűség erős vára!

Isten segítse a debreceni és tiszántúli reformátusokat, hogy szívből hozzák meg a szükséges áldozatot s tartsák folyton maguk előtt Széchenyi példáját, aki ezelőtt éppen 100 esztendővel jószágainak egy évi jövedelmét ajánlotta fel a M. T. Akadémia megalapítására.

Különfelek

A kollégiumi igazgatótanács november 4-én ülésezett. Targysorozata a szokásos volt. Nagyobb érdeklődést különösebben három szám keltett. A kollégiumi pénztári hivatal új szervezete, melyre vonatkozó szabályzatot most terjesztette elő a gazdasági tanács. Az igazgatótanács néhány módosítással hozzájárult a gazdasági tanács szabálytervezetéhez. Az újítás lényege az, hogy a munka nem kétfelé folyik, mint eddig, hanem a számfejtés és könyvelés együtt megy, kapcsolatban a pénzkezeléssel, ami aztán kizárja azt is, hogy bármely kifizetés előzetes számfejtés nélkül megtörténhesék. Ilyen módon a számvévo természetesen nem végezheti a számadás felülvizsgálatát, erre tehát lesz egy felügyelő-bizottság, amelynek szervezetét, a gazdasági tanács javaslatától eltérően az igazgatótanács úgy kívánja megállapítani, hogy az elnökön kívül csak két tagból álljon. Az igazgatótanács ugyanis azon a véleményen van, hogy ez a bizottság, mely évenként két-három héten át fog dolgozni, eredményesebben dolgozhatik, ha nem sok tagból áll. A másik nagy érdeket keltő ügy a Déri-múzeum ügye volt. A város ugyanis azzal a kéréssel fordult a kollégiumi hatóságokhoz, hogy a Csokonai-szobor mögötti téren levő házastelket — a Vecsey-féle emeletes házat és a dr. Erdős József lakásául szolgáló házat — adja cserébe a tavaly átengedett fűvészkertért, mert most már a Déri-múzeumot a Kálvin-téren, ezeknek a házaknak a helyén, szeretnék építeni. A gazdasági tanács többsége hajlandó volt a kérést teljesíteni, míg a kisebbség jegyzőkönyvbe foglalt külön véleménye abból áll, hogy a kollégium a telekcserére nem hajlandó. Ezt a kisebbségi véleményt képviselte az igazgatótanács ülésén a gazdasági albizottság és az előadó is. Ezzel szemben itt már nem is a gazdasági tanács határozatának jóváhagyására irányuló ellenindítványt tettek, hanem azt javasolták többen, hogy a kérelem elől ne zárkózzék el teljesen az igazgatótanács és küldjön ki bizottságot annak tárgyalására, hogy lehet-e, s ha igen, mily feltételek mellett, a kért telkek átadása. — Nagy és itt-ott heves vita után ez az utóbbi álláspont győzött 13 szavazattal 9 ellen. — A kiküldött bizottság javaslata az egyházkerületi közgyűlés elé fog kerülni. Azt persze nem tudhatni, hogy a bizottság mit fog majd javasolni, mert részben olyanokból áll, akik nem hajlandók az átadásra, részben olyanokból, akik a fűvészkert visszaszerzését kíván-

ják. De ha a bizottság a házak átadását javasolná is, még nem bizonyos, hogy az egyházkerületi közgyűlés is így dönt. Az igazgatótanácsi ülés hangulatából azt lehet következtetni, hogy a Kálvintéri telkek egyházi kézen megtartását elsőrangú fontosságúnak tartják. A harmadik kérdésnél nagy csalódás érte az érdekességet várókat. Mert lehettek, akik azt hitték, hogy az ú. n. Pappszász-féle munkálattal kapcsolatban megújulnak a tavaszi heves viták. Most pedig nagy egyetértésben és teljes egyezésben terjesztettek elő a javaslatok. Ugyanez történt volna a tavasszal is, ha a bizottságból akkor eleve ki nem lettek volna zárva azok, akik a kollégium és egyházkerület anyagi ügyeinek intenzívebb vezetésével foglalkoznak. Így most az új erők látták, hogy az általuk kifogásolt állapotokon a régi tényezők is régóta segíteni kívánnak s nem rajtuk múlt, hogy nem minden sikerült. A régi munkások is látták, hogy az új kritikusok sem akarnak egyebet, mint ők: a kétségtelen nehézségek együttes elhárítását. Egy pár illetéktelen és a bizottságon kívül állott tényező idézte elő a tavasszal is a nagy kavargást és adott olyan szint a kétségtelenül jóakarató bizottság munkálatának, mintha az egész akció személyek ellen irányulna. A most megtörtént felvilágosítások után remélhetően egyik oldalon sem marad semmi keserű emlék. A megvizsgált kollégiumi számadásokból kiderül, hogy a könyvtár és egyetemi internátus csoportjánál nagyon nagy hiány van, a többi csoportoknál ellenben mindenütt felesleg és így végeredményben némi vagyonszaporodás van.

Október 31-ét a Kollégium hagyományos ke-retek között hálával és lelkesedéssel ülte meg. Reggel 9 órakor istentisztelet volt a Nagytemplomban, ahol Dr. Erdős Károly predikált. Beszédét Lapunk vezető helyén közöljük. Az istentiszteleten testületileg vett részt a városi tanács. — Istentisztelet után, 10 órakor a gályarabok emlékoszlopánál volt kegyeletes ünnepség, amikor is Kovács Kálmán 4. th. emlékbeszédet tartott. Solymosi József 3. th. pedig Gályarabok emlékoszlopánál c. költeményét szavalta el. Az emlékoszlopot a Kollégium mindhárom tagozatának ifiúsága megkoszorúzta. — Délután 5 órakor a Kollégium díszterme telt meg zsúfolásig, hogy a lelkes ünneplést méltóképen fejezze be a Hittanszaki Önképző Társulat alkalmi estélyén. Csikesz Sándor hittudományi kari dékán a megnyitó beszédében találóan mutatott rá a kapcsolatra, amely az egyetemek és a reformációi mozgalmak között mindig volt. Madar Zoltán 3. th. és Lutár Sándor 4. th. hatásosan szavalták Baia Mihály egy-egy alkalmi költeményét, szép volt Magyar Bertalan 3. th. ünnepi beszéde és Nagygyörgy Sándor 2. th. szóló-éneke, amelyet a theológus kvartett kísért. Perpéthy Ferenc szénior bibliamagyarázata után a Kántus énekével végződött az ünnepély. A Kántus a Kollégium mindhárom ünnepélyén igen szépen működött közre.

Kun József késműves és műköszörős, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

FISCHER ADOLF ÉS FIA posztónagykereskedő. Férfi és női öltöny és kabát szövetek nagy választékban, papi fekete szövetkülönlegességek. Debrecen, Piac-u. 61.

Lelkészbeiktatás. F. hó 1-én folyt le megható ünnepségek között Vértesen Szondy Lajos lelkész beiktatása, amelyen megjelentek az egyházmegye képviselőiben dr. Szász Imre monostorpályi lelkész, Bilkei Kövesdi János. Nagylétáról: Radó József lelkész. Debrecenből az új lelkész rokonsága részéről dr. Veress István tanítóképző-intézeti igazgató. A beiktatást szép beszéd kíséretében dr. Szász Imre lelkész végezte a hatalmas, színlígtel megtelt templomban. Az új lelkész kiváló szónoki erővel előadott beszédében a lelkész kötelességeit, az itt kifejtendő működésének alapelveit meggyőzően fejtegette. Az istentiszteletet követő presbitéri gyűlés után szűkebbkörű ebéd volt a paróchián, amely alkalommal a község nevében Nagy Kálmán, a gör. kath. egyház részéről pedig dr. Bodnár Béla lelkész üdvözölte az új lelkészt. Örömmel lehetett megállapítani az ünnepségek lefolyása alatt azt a meleg szertetet, amely Szondy Lajost — a régi Szondy-nemzetség és papi családján ezen ifjú sarját — minden oldalról fogadta.

A **Keresztyén Család Képes Naptára** a jövő évre olyan tartalommal és olyan olcsón jelent meg, hogy ennél jobb és olcsóbb könyvet aligha adhatunk népünk kezébe. Megrendelhető Tahitótfaluban 18.000 koronáért.

Vallásos estélyt tartott a reformációra emlékezésére Debrecenben a Kossuth-utcai parochiális kör f. hó 1. napján, délután 5 órakor. Fennálló- és közének után Baja Mihály lelképásztor imádkozott a hitetlenség és prédiált tüzzel, lelkesedéssel és nagy hatással. Majd a Templomegyesület Vegyeskarának éneke után Dr. Erdős Károly a gályarab lelkészek és tanítók szenvedéseit ismertette egykorú lejegyzések nyomán. Lutár Sándor átértelt és átértelt szavalata s a Templomegyesület Vegyeskarának szépen előadott éneke után a Himnusz hangjaival záródott az ünnepség.

A **theologusok és tanítóképzősök** október 31-én a kollégium internátusában kedves ismerkedési estélyt tartottak, amelyen a tanárok közül Dr. Lencz Géza, Csikesz Sándor, Dr. Erdős Károly, Dr. Veress István, Dr. Novák József és Bodnár Lajos vettek részt. A pohárköszöntőkkel, ének- és zeneszámokkal élénkített szeretetvendégség 11 órakor kedves emlékekkel ért véget.

A **bibliás magyarok** címen érdekes közlemény olvasható a budapesti Egyházi Értesítő f. hó 1-i számában, ahol is Szabó Imre farsori lelkész kérésére beérkezett válaszok között arra vonatkozólag, „hogyan olvassa a bibliát?” — igen figyelemreméltó sorokat olvasunk többek között Hegedűs Lőránttól, Szász Károlytól, Kozma Andortól, Nagy Endre humorista írótól, egy szocialistától és sok más neves férfiútól s buzgó nőtől. A kérdés felvetése és lelkiismeretes megválaszolása igen tanulságos.

Harangzúgás címen a makói egyházban Szirbik Sándor lelkész főszerkesztésében és Pigall József felelős szerkesztésében egyházi hetilap indult meg október 31-én. A vezető cikket Nagy Károly elnök-lelkész írta. Ad multos annos.

A **budapesti református főgimnázium** volt tanulói iskolatársi összejövetelt tartottak f. hó 4-én.

Ilyen összejövetel tartását a kollégiumi diákok között régóta sürgetjük.

Tűzifa rendelete ügyében bocsátott ki felhívást Bartha László esperes, Tiszalökről. Ajánlván a lelkészek és egyházak figyelmébe azt a beszerzési forrást, mely ezidőszerint a legjobb fát, a legolcsóbb áron adja. Most annak közlésére kért föl bennünket, hogy a *csap-i* határállomáson is 2.600,000 K egy vagon két éves vágású elsőosztályú bükk-hasáb-fa ára, mely a fa átvétele után nyolc nap alatt fizetendő. Megrendeléseket ugyanő szívesen közvetít.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2528—1925. szám.

Körlevél

valamennyi iskolaszék nagytiszteletű Elnökének.

A református Tanítók Evangéliumi Szövetsége folyó évi november hó 21-től november hó 24-ig Debrecenben országos konferenciát tart.

Felhívom az iskolaszéki elnököket, hogy a konferencia tartására, mindazon iskolákban, amely iskolák tanítói vagy tanítónői résztvesznek, szünetet adni méltóztassék.

Debrecen, 1925. évi november hó 4.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület lelkészi főjegyzőjétől.

1757—1925. ad. szám.

A főlshenteiendő lelkész urak szíves figyelmébe

A püspöki fenti számú körlevelekben közzétett tudnivalók pótlásául kérem tudomásul venni a következőket.

1. A jelentkezéshez a II. lelkészi oklevélén kívül csak egy, az illetékes esperes által kiállítandó bizonyítvány szükséges, amely igazolja, hogy az illető atyafi az egyházmegyében rendes lelkészi, missziói, katonai, letartóztatási vagy egyéb közintézeti lelkészi, állandó vallástani lelkészi, theologiai vagy középiskolai tanári állást visel s fegyelmi eljárás alatt nem áll.

2. Fölmerült kérdésre felelve, külön is tudatom, hogy az állami javadalmasítású vallástani lelkészek, ha II. lelkészképesítő oklevelük van s fegyelmi eljárás alatt nem állanak, szintén tartoznak a főlshenteiésre megjelenni.

3. Az oklevél díja 1 drb tizkoronás arany.

WACHA tisztít, mos, fest kifogástalanul Debrecen, Simonffy-u. 55.

vagy 170,000 (egyszázhetvenezer) papirkorona, amely a jelentkezéskor fizetendő.

Debrecenben, 1925 november 2.

Dr. Révész Imre,
egyházkerületi lelkeszi
főjegyző.

Megjelent A Keresztyén család Képes Naptára az 1926. évre.

A rendkívül gazdag tartalmu, 184 oldalas, nagy alaku, szép kiállítású naptár ára darabonként mindössze

18,000 korona.

Egyházaknak, terjesztőknek jelentős engedményt adunk.

Megrendelhető:

Sylvester-nyomda, Tahitótfalu cimen.

A Mekdsz. „Szövetnek” Kiadóvállalata

Budapest, VII., Hársfa-utca 59/b.

uj kiadványai:

- Dr. Stalker J.: Fájdalmak embere. Jézus Krisztus szenvedéseinek története. Ford. dr. Victor János. Ára 77,000 K
- Dr. Viator János: Csendes vizek mellett. Naponkénti elmélkedések bibliai olvasó emberek számára. Ára 28,000 K
- Dr. Révész Imre: Mit köszönhetek én az Evangéliumi Ker. Diákmozgalomnak. Ára 3,000 K

Mindenmü könyvet a leggyorsabban és legutányosabban szállítunk.

Viszonteladónak árengedmény.

Kérjen árjegyzéket.

Debreczeni István

órásmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindenmü órák raktára

Szlezák László

harang-ércöntöde, harang-felszerelés- és haranglábggyár

Budapest VI., Frangepán-u. 77.

(Saját házában.)

A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÖRHÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal.

TELEFON: 139 - 62.

Az 1900. évi párizsi világ, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. — Számos egyházi elismerőlevél.

FARKAS KÁLMÁN

orgona-, zongora- és harmóniumkészítő
Debrecen, Nyil-utca 35. Saját ház.

Készít elsőrendű gépezetes és légnymású, tartós, nemes hangu

uj orgonákat

művészi kivitelben. — Hadi cölökre el ekvivalált és egyéb

orgona sípok

speciális készítése és szállítása.

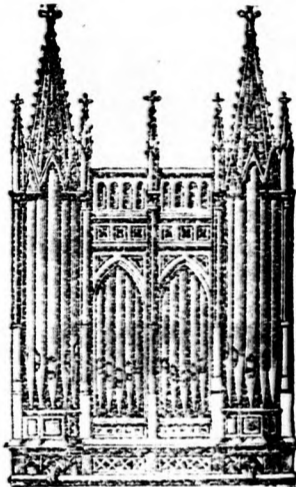
Régi orgonákat

Légnymású rendszerre átalakít, javít, tisztít, kiöví, vállal felelősség mellett új hangolásokat, évi gondozásokat, villamos fújtató berendezések készítését.

Zongorák és harmóniumok hangolását, javítását

vidéken is felelősség mellett eszközi. Tervezetet, költségvetést és felv. lágosítást készséggel nyújt.

Bárkinek sok egyház ajánló bizonyítványait felmutathatom.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Gazdaságokba,
építkezésekhez és tetők fedéséhez
minden vasanyagot szállít.

Telefon 6.

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokot,

iskolai és templomi

Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt árákért

Árjegyzék esköltségvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

TELEFON: 113-44. SZÁM.

LOPOS GYULA iskolapadok

athletikai sportcikkek,
Iskolai bútorok,

tornaszerek

gyára

BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 85.

Arjegyzéket és költségvetést
felszólításra küldök. VAVAVA

12-20

Templomharangokat

és összhangzó harangozatokat
a legfinomabb harangfémötvözet-
ből, tiszta esengésű, előre meg-
állapított szavatolt harangokkal

tíz évi jótállás mellett

harangszerelvényeket, forgatható
vaskoronával, harangállványokat
hengerelt vasból, szabadonálló va-
lamint fekvő elrendezéssel gyárt

WALSER FERENCZ

tűzoltási szerek és szivattyúk
gyára, harang- és fémöntőde

Budapesti VI, Lomb-utca 34-36.

Villamos megálló: Váci-ut, Láng-gyár.

Telefon 95-50.

Telefon 95-50.

Debrecen szab. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„Méliusz“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala, zenemű-
papír- és írószerkereskedése

Debrecen, Ferenc József-út 26.

Értesítés

a zsoltárok árairól.

32° legkisebb zsoltár

papírkötésben	K	31,600
félvászon kötésben	K	37,300
egészvászon köté-ben	K	41,700

16° iskolai kiadású zsoltár

papírkötésben	K	42,800
félvászon kötésben	K	47,500
egészvászon kötésben	K	59,800

8° oktáv alakú zsoltár

papírkötésben	K	58,600
félvászon kötésben	K	64,300
egészvászon kötésben	K	74,500

4° quartalak, nagybetűs zsoltár

papírkötésben	K	112,800
félvászon kötésben	K	119,300
egészvászon kötésben	K	144,200

Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsoltárainkat
a következő minőségekben, alakban és árakban:

II. kiadás, prózába szedve 16° alaku

díszvászon, kehely és préselésel	K	100,000
díszvászon, párnázott, vörös- metszés, tokban	K	180,000
díszbőr, párnázott, aranymet- szés, tokban	K	280,000

32° alaku zsoltárok

Hajlítható díszvászon kötés (Kötés alatt)	—	—
Párnázott díszv. kötés, valódi aranymetszéssel	K	160,000
Celluloid-csontköt. valódi arany- metszéssel (Kötés alatt)	—	—
Valódi bőrköt., párnázott, valódi aranymetszéssel	K	240,000
Valódi antilophőr, különböző színekben	K	240,000
Valódi bőrk., különböző színek- ben, aranymetszéssel, párná- zott bőrtokban, hordozó szíjjal	K	400,000

Ajánljuk dúsan felszerelt tankönyv,
írószer, iskolai segédeszközöket tar-
talmazó raktárainkat.

„Méliusz“ könyvkereskedés
Debrecen,
Ferenc József-ut 26.